

Štátna záverečná skúška (bakalárska)

Učiteľstvo ruského jazyka a literatúry (v kombinácii)

Učiteľstvo ruského jazyka a literatúry

2018-2019

Časť Ruský jazyk, teória

1. Fonetika ako veda o zvukoch reči, jej základné pojmy
2. Ruské samohlásky a spoluhlásky v jazyku a reči
3. Fonetická transkripčia v ruskom jazyku
4. Intonačné konštrukcie (IK) v ruskej reči (podľa E.A. Bryzgunovej)
5. Lexikológia ako lingvistická veda, slovo a lexikálny význam
6. Homonymá, synonymá a antonymá v jazyku a reči
7. Rusko-slovenské medzijazykové homonymá
8. Slovná zásoba súčasného ruského jazyka z hľadiska etymológie
9. Podstatné, prídavné mená a zámená v ruskom jazyku, ich skloňovanie a gramatické kategórie
10. Ruské sloveso, gramatické kategórie a časovanie sloves, prídavné a prechodník v ruskom jazyku
11. Ruské číslovky v porovnaní so slovenskými, osobitosti skloňovania a spojenia s podstatným menom
12. Neplnovýznamové slovné druhy v ruskom jazyku
13. Sklad (slovné spojenie) ako syntaktická jednotka
14. Jednoduchá veta ako syntaktická jednotka
15. Súvetie ako syntaktická jednotka
16. Priama a nepriama reč v ruskej vete
17. Lexikálne štylistické prostriedky v ruskom jazyku
18. Syntaktické štylistické prostriedky v ruskom jazyku
19. Funkčné štýly súčasného ruského jazyka
20. Základné osobitosti a žánre náučného štýlu

Časť Ruská literatúra a kultúra

1. Umenie starovekého Ruska: hlavné druhy umenia, žánre, charakterové rysy a vlastnosti, spojenie s Kresťanstvom a s kresťanskou mentalitou. Rozvíjanie Cyrilo-metodských tradícií a význam prekladovej literatúry. Analýza ikony (*podľa výberu študenta*).
2. Literatúra starovekého Ruska: Vznik staroruskej literatúry (podmienky vzniku), hlavné druhy a žánre, problémy, hrdinovia (systém literárnych postáv). Všeobecná charakteristika literárneho diela (*podľa výberu študenta*).
3. Ruské umenie 18. storočia: historicko-kultúrny kontext éry, periodizácia a kľúčové etapy vývoja, sekularizácia (alebo zosvetštenie) ruského života, vzdelávania, literatúry a umenia; vznik a vývoj nových typov literatúry, hudby, architektúry, výtvarných a divadelných umení. Pochopenie historického významu Petra I. Veľkého literárnym a filozofickým myslením v Rusku.
4. Klasicizmus ako umelecký smer v európskom umení: pôvod pojmu, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv a systém jazykových štýlov. Vznik a rozvoj klasicizmu v ruskom maliarstve, architektúre a záhradnom umení. Ruská historická maľba.
5. Klasicizmus ako umelecký smer v ruskej literatúre: pôvod pojmu, historicko-kultúrny kontext éry, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv a systém jazykových štýlov (cirkevná slovančina a každodenná ruština v teórii troch štýlov), významní predstavitelia a ich diela. Všeobecná charakteristika tvorby M.V. Lomonosova (alebo iného ruského básnika / spisovateľa éry klasicizmu). Vývoj portrétneho maliarstva v Rusku 18. storočia.
6. Ruská literatúra a umenie v 1. tretine 19. storočia. Historicko-kultúrny kontext: Klasicizmus, Osvietenstvo, Sentimentalizmus, Romantizmus. Spor medzi «archaistami» (Šiškov a iné) a «novátormi» (krúžok priaznivcov Karamzinovej reformy spisovného jazyka), ich pohľady a vývin spisovného jazyka. Význam prekladovej literatúry. Inovatívne tendencie v ruskej poézii (znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv; významní predstavitelia a ich diela). Jav "zlatého veku" ruskej poézie a jeho význam v dejinách ruskej literatúry a kultúry. Rozbor básní (*podľa výberu študenta*).
7. Romantizmus ako umelecký smer v európskom umení: pôvod pojmu, historicko-kultúrny kontext éry, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv, nový pohľad na svet a človeka. Špecifiká ruského a slovenského romantizmu. Zlatý vek ruskej poézie: chronologický rámec, historický a kultúrny kontext, vývoj literárneho jazyka, významní predstavitelia a ich diela, témy, žánre. Romantizmus v ruskom maliarstve. Rozbor a interpretácie umeleckého diela (*podľa výberu študenta*).
8. Všeobecná charakteristika tvorby A.S. Puškina: periodizácia tvorivého vývinu, vrcholné diela, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv, inovácie v literatúre. Význam tvorby Puškina v dejinách svetovej aj ruskej literatúry. Preklady do slovenčiny. Rozbor a interpretácie literárneho diela (*podľa výberu študenta*).
9. Žánrové zvláštnosti a umelecká originalita románu vo veršoch Eugen Onegin (Jevgenij Onegin): evolúcie pôvodnej myšlienky, systém literárnych postáv, obraz autora, literaturnosť (intertextualita). Preklady do slovenčiny. Interpretácia Puškinových diel v hudbe, maliarstve, sochárstve, divadle a kinematografii.

10. Všeobecná charakteristika tvorby N.V. Gogoľa: periodizácia tvorivého vývinu, vrcholné diela, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv, inovácie v literatúre. Význam tvorby Gogoľa v dejinách svetovej aj ruskej literatúry (vrátane jeho vzťahu k tzv. „naturálnej škole“). Preklady do slovenčiny. Interpretácia diel Gogoľa v divadle a v kinematografii. Rozbor a interpretácie literárneho diela (*podľa výberu študenta*).
11. Realizmus ako umelecký smer v európskom umení: pôvod pojmu, typizácia (alebo typizovanie), historický, sociálny a psychologický determinizmus, historizmus myslenia. Špecifiká kritického realizmu v ruskej literatúre: významní predstavitelia a ich diela, témy, žánre, typológia postáv. Špecifiká ruského a slovenského realizmu. Realizmus vo výtvarnom umení Ruska.
12. Všeobecná charakteristika tvorby L.N. Tolstého: periodizácia tvorivého vývinu, vrcholné diela, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv, inovácie v literatúre. Význam tvorby L.N. Tolstého v dejinách svetovej aj ruskej literatúry. Preklady do slovenčiny. Interpretácia diel L.N. Tolstého v divadle, kinematografii atd. Rozbor a interpretácie literárneho diela (*podľa výberu študenta*).
13. Všeobecná charakteristika tvorby F.M. Dostojevského: periodizácia tvorivého vývinu, vrcholné diela, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv, inovácie v literatúre. Význam tvorby Dostojevského v dejinách svetovej aj ruskej literatúry. Preklady do slovenčiny. Interpretácia diel Dostojevského v divadle, kinematografii atd. Rozbor a interpretácie literárneho diela (*podľa výberu študenta*).
14. Všeobecná charakteristika tvorby A.P. Čechova: periodizácia tvorivého vývinu, vrcholné diela, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, typológia postáv, inovácie v literatúre a divadle, vzťah k predchádzajúcej literárnej tradícii. Význam tvorby Čechova v dejinách svetovej aj ruskej literatúry. Preklady do slovenčiny. Interpretácia diel Čechova v kinematografii a hudbe. Rozbor a interpretácie literárneho diela (*podľa výberu študenta*). Vývoj ruského výtvarného umenia na prelome 19. a 20. storočia: impresionizmus.
15. Ruská literatúra a umenie na prelome 19. a 20. storočia: historicko-kultúrny kontext éry, hľadania a získavania nových umeleckých foriem a spôsobov prejavu nových myšlienok v slovesnosti, divadle, maliarstve, úžitkovom umení a dizajne, hudbe atd. Modernizmus: vedúce umelecké smery tohto obdobia («-izmy»), významní predstavitelia a ich diela, žánre. Analýza a interpretácie obrazu – maľba, kresba (*podľa výberu študenta*).
16. Strieborný vek ruskej poézie: pôvod pojmu, historicko-kultúrny kontext éry, znaky a základné vlastnosti, základné témy, žánre, významní predstavitelia a ich diela, nový pohľad na svet a človeka, hľadania a získavania nových umeleckých foriem a expresívnych spôsobov. Rozbor a interpretácie básní (*podľa výberu študenta*).
17. Sovietske obdobie dejín ruskej literatúry. Socialistický realizmus: pôvod pojmu, historicko-kultúrny kontext éry, znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, významní predstavitelia a ich diela, nový pohľad na svet a človeka. Téma totalitarizmu a jeho prekonávania v ruskej literatúre 20. storočia (Zamiatin, Solženicyň, Šalamov, sovietska sci-fi literatúra a satira). Rozbor a interpretácie literárneho diela (*podľa výberu študenta*).

18. Literatúra a umenia ruskej emigrácie a diaspóry: periodizácia, základné témy a problémy, významní predstavitelia a ich diela, typológia postáv a umelecký mentálny obraz Ruska a ZSSR. Všeobecná charakteristika tvorby V.V. Nabokova, preklady do slovenčiny. Analýza a interpretácie obrazu – maľba, kresba (*podľa výberu študenta*).
19. Ruská literatúra o Veľkej vlasteneckej vojne: periodizácia, základné témy a problémy, významní predstavitelia a ich diela. Téma vojny v sovietskej a ruskej kinematografii (*analýza na príklade filmu podľa výberu študenta*).
20. Postmodernizmus ako umelecký smer v európskom umení: pôvod pojmu, historicko-kultúrny kontext éry (vrátane jeho vzťah k výzvam vedecko-technickej revolúcie a globálnej konzumnej civilizácie), znaky a základné vlastnosti, témy, žánre, významní predstavitelia a ich diela, nový pohľad na svet a človeka. Významní predstavitelia ruského postmodernizmu a ich diela. Rozbor a interpretácie literárneho diela (*podľa výberu študenta*).